

PONAVЉАЊЕ

- Geografski položaj Hrvatske
- Hrvatska i europski prometni pravci
- Položaj RH u svjetskim i europskim organizacijama
- Nastanak Europske unije
- Globalizacija

REPUBLIKA HRVATSKA

Službeni naziv: Republika Hrvatska

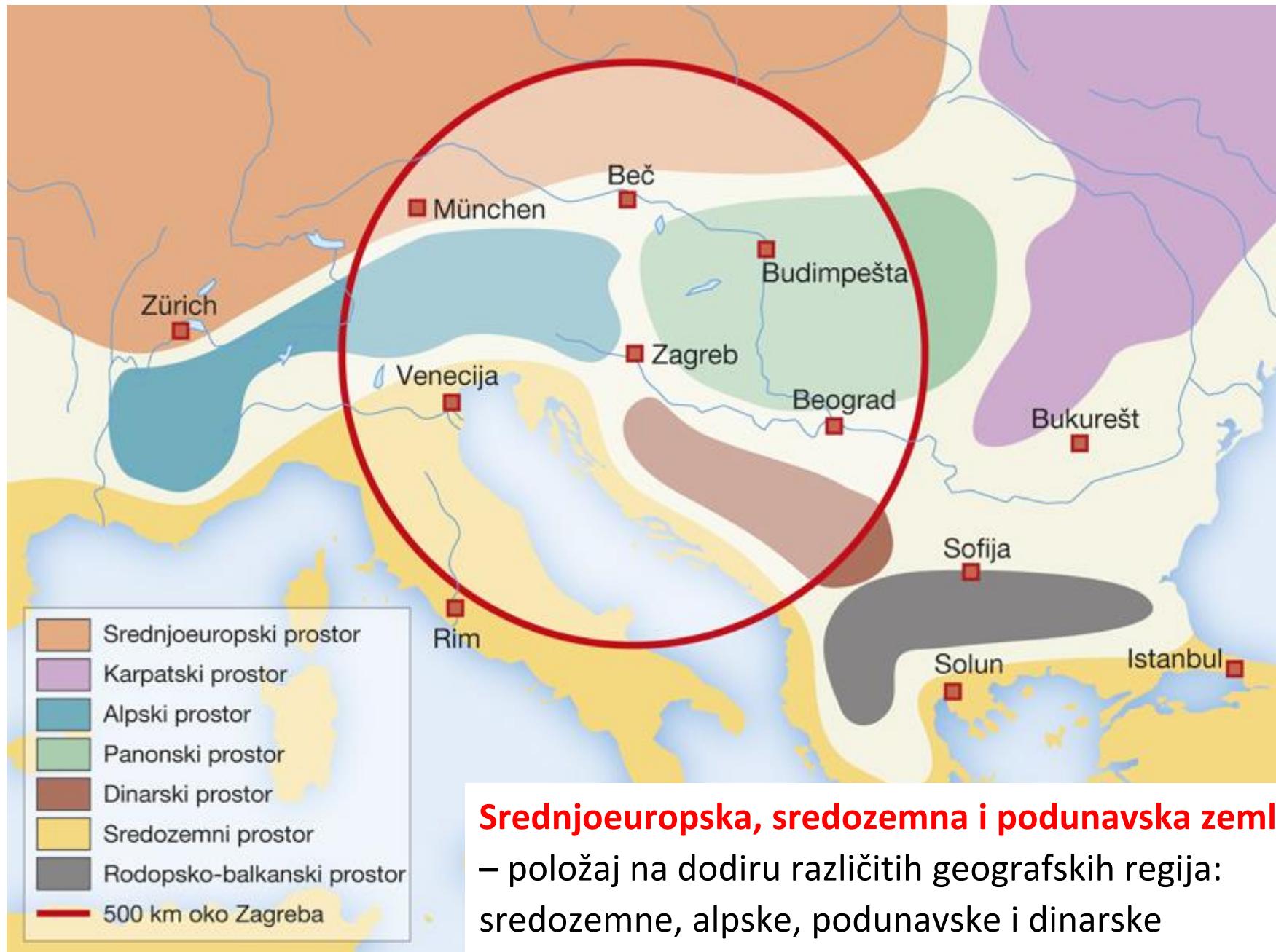
Površina: 56 594 km² (more 31 067 km²) – 25. po veličini u Europi

Broj stanovnika: 4,28 mil. st.

Glavni grad: Zagreb (687 000 st – 2015.)

Geografski položaj Hrvatske

SREDNJOEUROPSKA I SREDOZEMNA ZEMLJA

HRVATSKA – PODUNAVSKA ZEMLJA

GEOGRAFSKI SMJEŠTAJ

KRAJNE TOČKE RH

Savudrija (ili Rt Lako) – Z
Žabnik – S
Ilok – I
otočić Galijula – J
rt Oštra - JI

Geografski položaj

položaj u odnosu na okolno područje (regije)

Geografski smještaj

smještaj u koordinatnoj mreži

GRANICE RH

GRANICA UNUTARNJEG MORA

UNUTARNJE MORE

GRANICA TERITORIJALNOG MORA

TERITORIJALNO MORE

EPIKONTINENTALNI POJAS

<i>Površina teritorijalnog i unutarnjeg mora</i>	31.067 km ²
<i>Dužina morske obale</i>	6278,4 km
<i>Dužina morske obale - samo kopno</i>	1880,0 km
<i>Dužina morske obale - otoci</i>	4398,4 km
<i>Ukupna ekonomska površina mora</i>	113.680 km ²
<i>Dužina kopnene granice</i>	2375 km
<i>prema Sloveniji</i>	668 km
<i>prema BiH</i>	1011 km
<i>prema Mađarskoj</i>	355 km
<i>prema Srbiji</i>	318 km
<i>prema Crnoj Gori</i>	23 km
<i>Dužina morske granice</i>	948 km

KULTURNO-CIVILIZACIJSKI KRUGOVI

REGIJE HRVATSKE

1. panonsko-peripanonska

- 55% površine / 67% st.

2. gorsko-kotlinska

- 14% površine / 2% st.

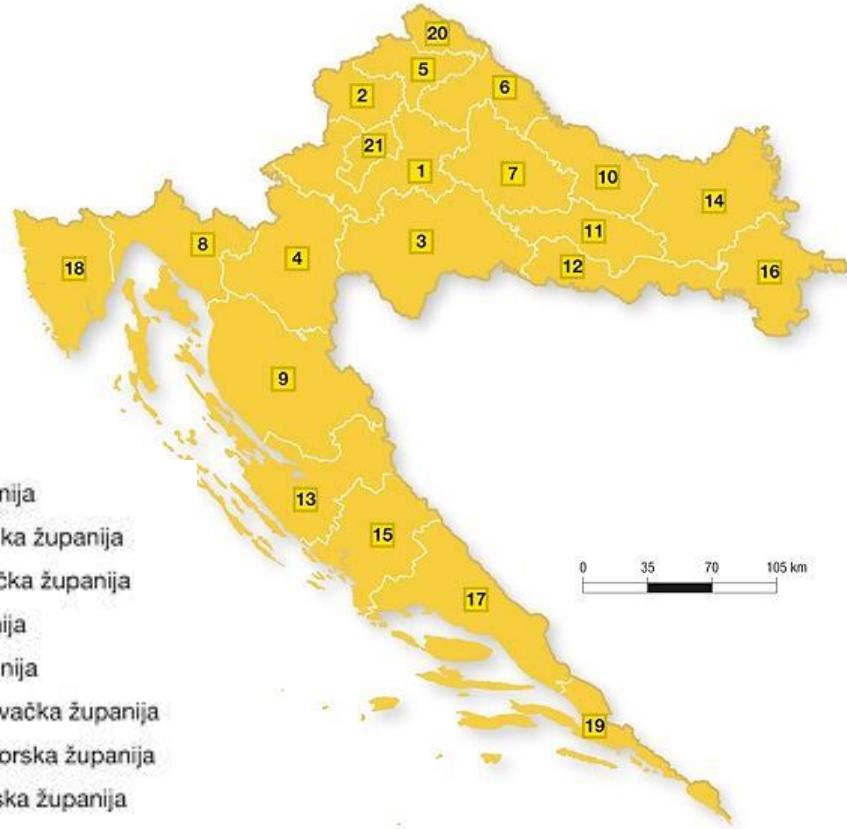
3. primorska (jadranska)

- 31% površine / 31% st.

TERITORIJALNO-SAMOUPRAVNI USTROJ

2 NUTS regije (eurostat):

1. Kontinentalna
2. Jadranska Hrvatska

- 1 Zagrebačka županija
- 2 Krapinsko-zagorska županija
- 3 Sisačko-moslavačka županija
- 4 Karlovačka županija
- 5 Varaždinska županija
- 6 Koprivničko-križevačka županija
- 7 Bjelovarsko-bilogorska županija
- 8 Primorsko-goranska županija
- 9 Ličko-senjska županija
- 10 Virovitičko-podravska županija
- 11 Požeško-slavonska županija
- 12 Brodsko-posavska županija
- 13 Zadarska županija
- 14 Osječko-baranjska županija
- 15 Šibensko-kninska županija
- 16 Vukovarsko-srijemska županija
- 17 Splitsko-dalmatinska županija
- 18 Istarska županija
- 19 Dubrovačko-neretvanska županija
- 20 Medimurska županija
- 21 Grad Zagreb

21 županija
128 upravnih gradova
428 općina

GLAVNI PROMETNI PRAVCI

uzdužni (longitudinalni) pravci

poprečni (transverzalni) pravci

morski pravci

- Hrvatska ima **križišni** i **tranzitni položaj**
- **transverzalni** – sjever-jug
- osnovna hrvatska razvojna osovina
- **longitudinalni** – istok-zapad
- nizinom Save i Drave

trajektne linije:

Pula – Ancona

Zadar – Ancona

Split – Pescara

Dubrovnik – Bari

riječna luka

Vukovar (Dunav)

Paneuropski prometni pravci

paneuropski koridori koji prolaze Hrvatskom:

- X** (Salzburg – Zagreb – Beograd – Solun)
- Vb** (Budimpešta – Zagreb – Rijeka)
- Vc** (Budimpešta – Osijek – Sarajevo – Ploče)
- VII** – rijeka Dunav (do Crnog mora)

Geografski položaj Hrvatske

sažetak

- **Srednjeeuropaska, sredozemna i podunavska zemlja**
 - položaj na dodiru različitih geografskih regija: sredozemne, alpske, podunavske i dinarske
 - **nepravilan oblik teritorija** – problem u prometnom povezivanju i obrani granica
- **površina**: 56 594 km² (more 31.067 km²) / **br. stanovnika**: 4,28 mil.
- **krajnje točke**: Žabnik (S), otočić Galijula (J), rt Oštra (JI), Savudrija (Z) i Ilok (I)
- himna, zastava i grb – simboli hrvatske državnosti
- **Kulturno-civilizacijski krugovi koji su utjecali na Hrvatsku:**
 - **Srednjeeuropski** – katolicizam, protestantizam i judaizam – njemački jezik
 - **Sredozemni** – katolicizam i talijanski jezik
 - **Jugoistočnoeuropski (balkanski)** – pravoslavlje i islam - turcizmi

- **Hrvatski prometni (gorski) prag** – najkraći put između panonsko-peripanonskog i primorskog dijela Hrvatske
- Hrvatska ima **križišni i tranzitni** položaj
- **paneuropski koridori koji prolaze Hrvatskom:**
 - **X** (Salzburg – Zagreb – Sofija),
 - **Vb** (Budimpešta – Zagreb – Rijeka)
 - **Vc** (Budimpešta – Osijek – Sarajevo – Ploče)
 - **VII** – rijeka Dunav (do Crnog mora)
- u planu je izgradnja **Jadransko-jonskog** (povezivanje jadranske obale s Grčkom) i **Phyrnskog pravca** (prema srednjoj Europi)

Hrvatske geografske, povijesne i upravne regije *sažetak*

- **3 REGIJE HRVATSKE:**
 - **Panonsko-peripanonska** (54% teritorija, 67% stanovništva)
 - **Gorsko-kotlinska** (14% teritorija, 2% stanovništva)
 - **Primorska ili jadranska** (32% teritorija, 31% stanovništva)
- **TRADICIONALNE REGIJE HRVATSKE:**
 - Međimurje, Hrvatsko zagorje, Podravina, Prigorje, Moslavina, Slavonija, Baranja, Srijem, Turopolje, Banovina, Kordun, Gorski kotar, Hrvatsko primorje, Istra, Lika, Krbava, Ravni kotari, Zagora, Poneretvlje, Dubrovnik i Dalmacija
- **TERITORIJALNO-SAMOUPRAVNI USTROJ RH:**
 - **21** županija
 - **128** upravna grada
 - **428** općina
 - **2 NUTS regije:** Kontinentalna i Jadranska Hrvatska

**HRVATSKA U SVJETSKIM I
EUROPSKIM INTEGRACIJAMA**

HRVATSKA U SVJETSKIM ORGANIZACIJAMA

- Ujedinjeni narodi
- Svjetska zdravstvena organizacija
- Crveni križ
- Međunarodni monetarni fond
- Ostale organizacije: FAO, UNICEF, UNHCR, ICTY, WB, WTO, Interpol...

UJEDINJENI NARODI

- organizacija osnovana 1945. (naslijedila je Ligu naroda)
- 193 članice
- sjedište: **New York**
- Hrvatska je članica od 1992.
- sastoji se od 6 tijela:
 1. Opća skupština
 2. Vijeće sigurnosti
 3. Gospodarsko i socijalno vijeće
 4. Međunarodni sud
 5. Tajništvo UN-a
 6. Starateljsko vijeće

ZEMLJE ČLANICE UJEDINJENIH NARODA

Zemlje koje nisu članice: Vatikan (promatrač), Zapadna Sahara, Palestinska samouprava i Antarktika

GLAVNA TIJELA UN-a

- 1. Opća skupština** – najveće i glavno tijelo, sve zemlje članice
- 2. Vijeće sigurnosti** – zaduženo za očuvanje mira i sigurnosti u svijetu
 - **5 stalnih članica** (s pravom veta): Kina, Francuska, Ruska Federacija, UK i SAD i **10 nestalnih** (na 2 godine; Hrvatska 2008./09.)
- 3. Gospodarsko i socijalno vijeće** – brine o rješavanju ekonomskih, socijalnih i okolišnih izazova – 54 člana
- 4. Međunarodni sud** – za rješavanje sporova i nesuglasica između članica UN-a; sjedište u Den Haagu (15 sudaca na 9 godina)
- 5. Tajništvo** – brine o poslovanju i provođenju odluka i kao administracija UN-a; na čelu je glavni tajnik – Ban Ki-Moon
- 6. Starateljsko vijeće** – nastalo kao tijelo koje je trebalo nadzirati proces osamostaljenja 11 država – 1994. privremeno obustavljen rad

SPECIJALIZIRANE ORGANIZACIJE UN-a

WHO – Svjetska zdravstvena organizacija

- sjedište u **Genevi**
- svrha promicanje i poboljšanje zdravlja na globalnoj razini
- 194 članice
- **Andrija Štampar** – prvi predsjednik WHO-a

MMF (IMF) – međunarodni monetarni fond

- sjedište u **Washingtonu**
- 188 članica
- Hrvatska članica od 1992.
- zadužena za nadzor svjetskog financijskog sustava i globalne monetarne suradnje

CRVENI KRIŽ

- humanitarna organizacija nastala radi pružanje pomoći žrtvama rata
- osnovana 1863. (Hrvatska 1878.)
- osnivač Henry Dunant
- temelji se na Genevskoj konvenciji iz 1949.
- **aktivnosti Crvenog križa:**
 - prva pomoć, zaštita zdravlja, dobrovoljno darivanje krvi, podizanje svijesti o opasnosti od mina, pomoć u zajednici...

NATO – sjevernoatlantski vojni savez

- osnovan 1949. u Washingtonu zbog „hladnog rata” kao protuteža Varšavskom paktu (vojni savez zemalja istočnog bloka)
- poslije hladnog rata NATO se širi i postaje međunarodna vojna organizacija
- Hrvatska članica od 2009.
- sjedište je u **Bruxellesu**

VIJEĆE EUROPE

- najstarija europska organizacija – osnovana 1949. g
- cilj joj je **promicanje jedinstva i suradnje u Europi**
- zalaže se za političku, socijalnu, pravnu suradnju i suradnju u kulturi u Europi
- sjedište je u **Starsbourgu** i okuplja **47 članica** – Hrvatska članica od 1996.

OSCE – organizacija za europsku sigurnost i suradnju

- osnovana 1975., središte u **Beču**
- ima 56 članica iz Europe, Azije i Sjeverne Amerike
- **svrha**: sprječavanje potencijalnih sukoba i stradanja, kontrola naoružavanja, borba protiv terorizma, praćenje poštovanja ljudskih prava i prava manjina

EBRD – europska banka za obnovu i razvoj

- osnovana 1991., središte u **Londonu**
- **svrha**: pomaganje državama u procesu ekonomske tranzicije i prijelaza na tržišnu ekonomiju

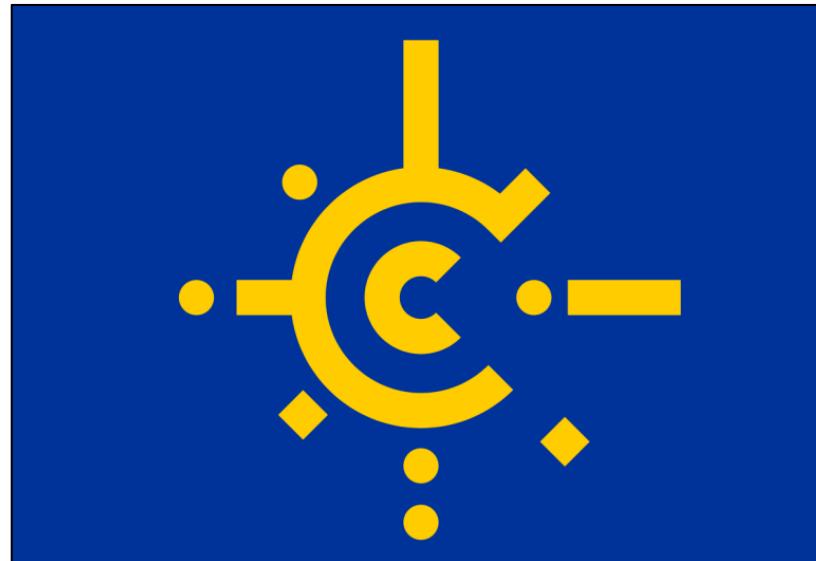
Srednjoeuropska inicijativa

- osnovana 1989., središte u **Trstu**
- ima 18 članica
- **svrha**: promicanje suradnje među zemljama srednje i istočne Europe

CEFTA – srednjoeuropski sporazum o slobodnoj trgovini

- osnovana 1992.
- ulaskom u EU članice napuštaju CEFTA-u
- **članice:** BiH, Srbija, Crna Gora, Albanija i Moldavija

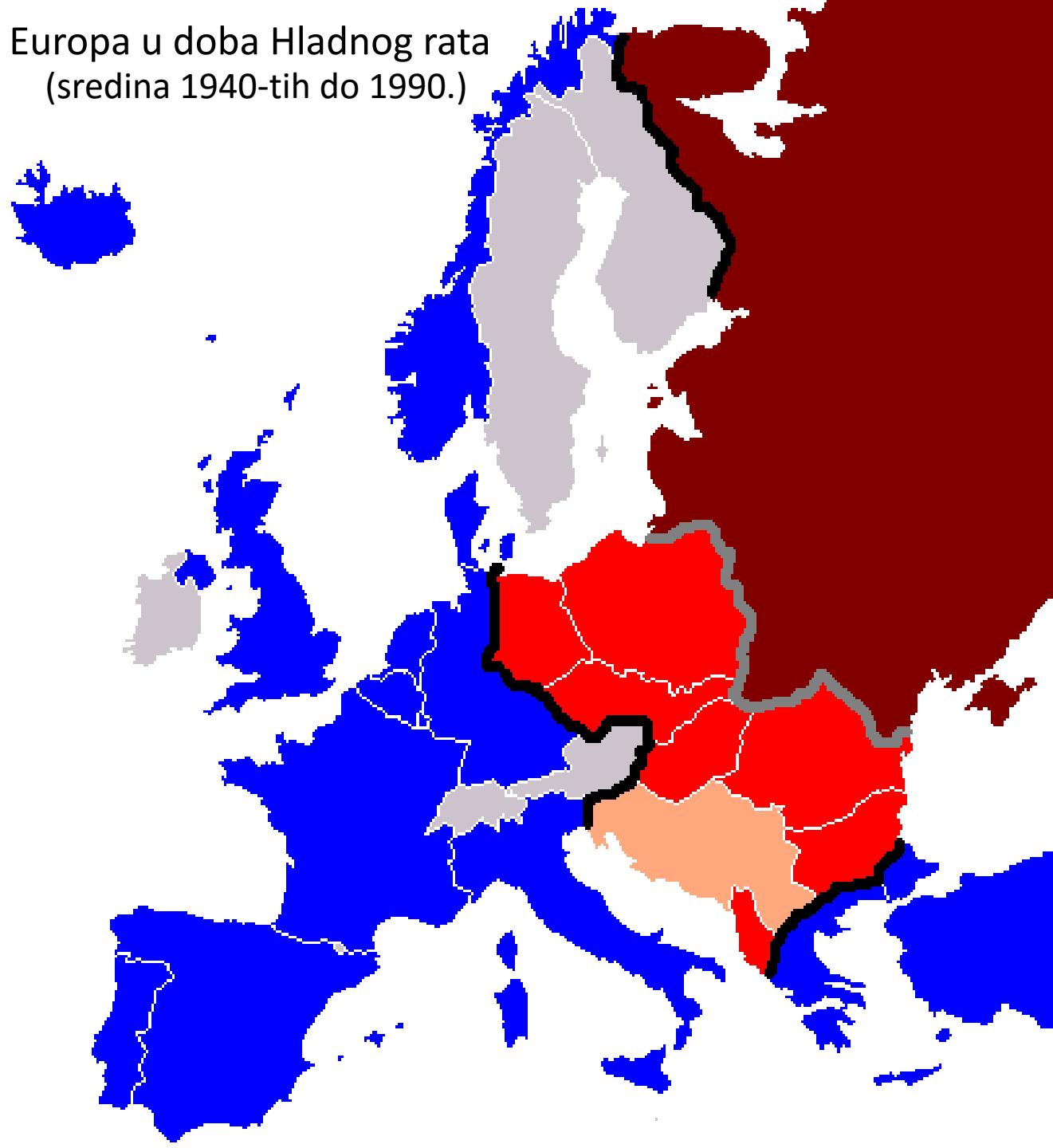
Europska unija nastanak i razvoj

- Povezivanja naroda i država Europe započinje **nakon 2. svj. rata**

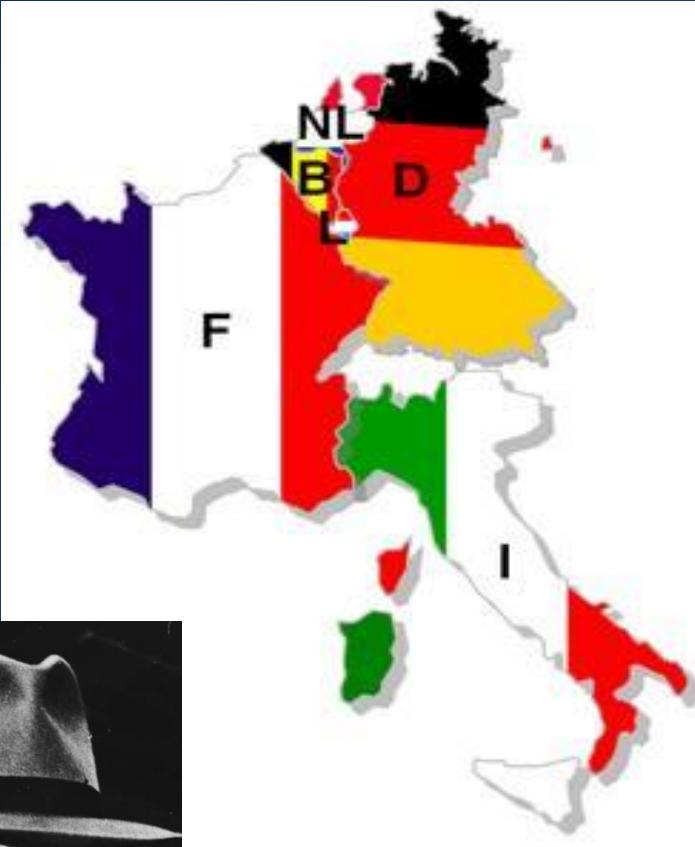
Europa u doba Hladnog rata
(sredina 1940-tih do 1990.)

EUROPA SE UJEDINJUJE

- 1948. – jedan od prvih oblika povezivanja bio je **Benelux** (gospodarski savez Belgije, Nizozemske i Luksemburga)

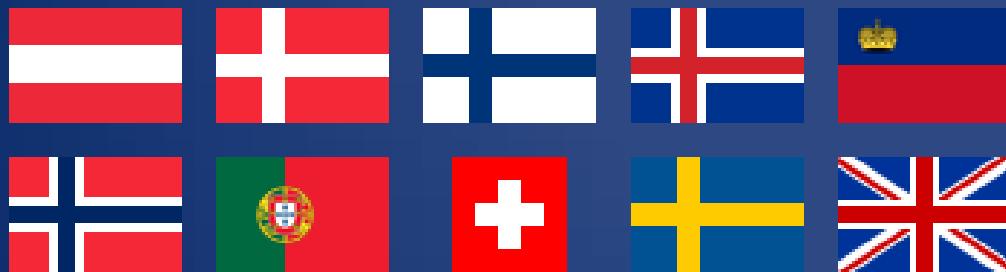
Robert Schuman – idejni začetnik EU

- 1952. nastaje **Zajednica za ugljen i čelik** (*Benelux, Italija, Francuska i Zapadna Njemačka*) – **Pariški ugovor**
- **Rimskim ugovorom** iz 1957. te države osnivaju **Europsku ekonomsku zajednicu (EEZ)**
- u sklopu EEZ-a stvara se **zajedničko tržište**, postupno **ukidaju carine** te se potiče **slobodno kretanje** robe, ljudi i kapitala

Sporazumom u Rimu 25. 3. 1957. stvorena je EEZ

- 1967. EEZ mijenja naziv u **Europska zajednica (EZ)**
- dolazi do postupnog širenja priključivanjem novih članica
- 1960. osniva se udruženje **EFTA (Europska slobodna trgovinska zona)**

Moto EU glasi
"Ujedinjeni u raznolikosti"

- zemlje članice **nisu međusobno carinile robu i razvijale su trgovinu**
- nakon što su mnoge članice pristupile EU u EFTA-i su ostali **Island, Lihtenštajn, Norveška i Švicarska**

U Stockholmu je 1960. osnovana EFTA

Euro je valuta u 19 zemalja EU-a

- 7. 2. 1992. **Ugovorom u Maastrichtu** (na snazi od 1.11.1993.) **stvara se Europska Unija (EU)** – potpisalo 12 članica
- težnja je stvaranje državne zajednice s **jedinstvenom vanjskom politikom, obranom, zajedničkim novcem (eurom) i zakonima**
- Zajednička tijela EU-a su:
 - **Europski parlament** (Strasbourg)
 - **Vijeće EU i Europska komisija** (Bruxelles)
 - **Sud pravde** (Luxembourg)

Sjedište EU u Bruxellesu

Europski parlament u Strasbourgu

Sud pravde (Luxembourg)

Zgrada Vijeća EU u Bruxellesu

EU – 7 valova proširenja

- 1973. Danska, Irska, UK
- 1981. Grčka
- 1986. Španjolska i Portugal
- 1995. Austrija, Švedska i Finska
- 2004. Cipar, Malta, Češka,
Slovačka, Slovenija, Mađarska,
Poljska, Estonija, Latvija, Litva
- 2007. Bugarska i Rumunjska
- 2013. Hrvatska

KRITERIJI ZA PRISTUPANJE EU

- **Kopenhaški kriteriji** – kriteriji koje zemlja kandidatkinja mora ispuniti kako bi pristupila Europskoj uniji
 1. **POLITIČKI** – moraju imati stabilne institucije koje osiguravaju demokraciju, vladavinu prava, ljudska prava i zaštitu manjina
 2. **EKONOMSKI** – moraju imati tržišno gospodarstvo i biti sposobne natjecati se u tržišnoj utakmici (konkurenčija)
 3. **PRIHVAČANJE PRAVNE STEČVINE EU**

- prvi korak je članstvo u Vijeću Europe
- **Šengenski sporazum** (1985.) – postupno ukidanje unutarnjih zajedničkih graničnih kontrola

€URO – ZAJEDNIČKA VALUTA

- 1999. dvanaest članica EU uvodi zajedničku valutu – **euro**

- 2001. pridružila se Grčka

- **2002.** euro službeno pušten u opticaj u 13 zemalja

- kasnije euro prihvaćaju Slovenija, Cipar, Malta, Estonija, Latvija i Litva

- **EMU – Europska monetarna unija** – čini je **19 zemalja** EU-a koje imaju euro kao svoju valutu – **Eurozona**

- **Europska središnja banka** (Frankfurt) brine o tečaju eura

- izvan Europske unije, euro se koristi u Andori, Crnoj Gori, Kosovu, Monaku, San Marinu i Vatikanu

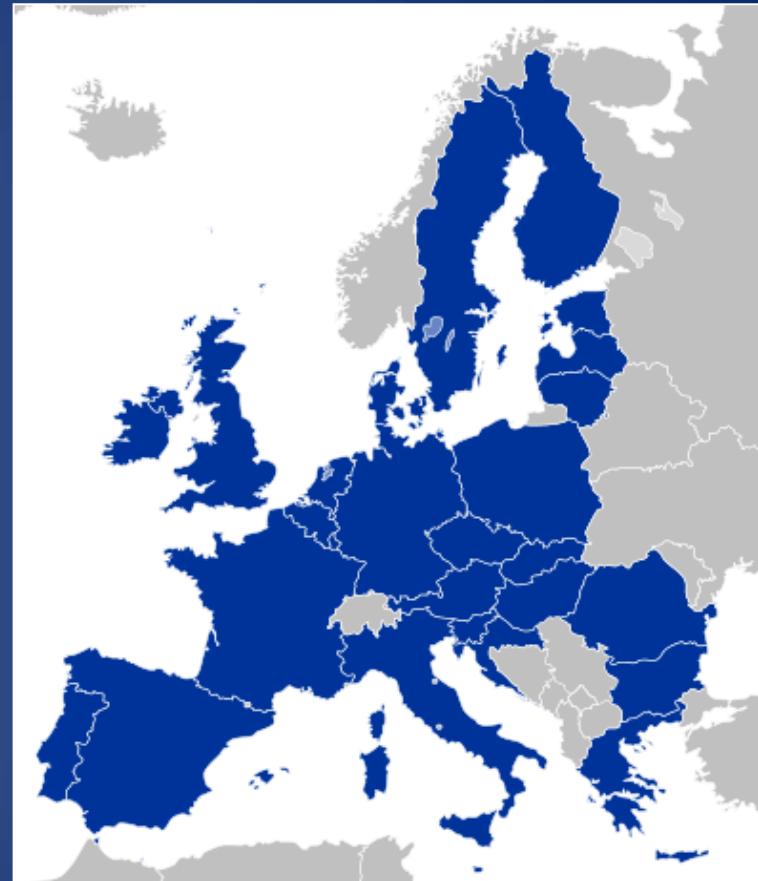
HRVATSKA I EUROPSKA UNIJA

- 21. 2. 2003. – RH podnijela zahtjev za članstvo
- 18. 6. 2004. – dobili status kandidata
- 3. 10. 2005. – službeno otvaranje pregovora
- Nekoliko faza: screening - pregovori o uvjetima
- 9. 12. 2011. – ugovor o pristupanju RH Europskoj uniji
- 1. 7. 2013. – punopravna članica EU

EU U EUROPI

- EU ima **28 država članica (UK istupa)**
- prostire se na oko **4,4 mil. km²**
- oko **508 mil. st. (70% st. Europe)**
- treće najmnogoljudnije područje svijeta
- jezgra europskog gospodarstva
- povezanost sa zemljama EFTA-e (od 1994. osnovan je **Europski gospodarski prostor (EEA)**)

Korisni linkovi

Nastanak Europske unije - <https://youtu.be/bhE15eHGIJI>

Institucije Europske unije - https://youtu.be/9PgeKq2_JfY

Zanimljive činjenice o Europskoj uniji - <https://youtu.be/Pxym5N8zh64>

Povijest EU-a - <https://youtu.be/oXCix6iaku4>

Kako funkcionira EU - <https://youtu.be/CGihQ7DUXL8>

Globalizaci@

Video o globalizaciji

<https://drive.google.com/open?id=1QdtiRZsLs0cnEcjejgDuEjPwjWZljJD>

ŠTO JE GLOBALIZACIJA?

- GLOBALIZACIJA je proces **gospodarskog, socijalnog, kulturnog i političkog** djelovanja koji **nadilazi granice nacionalnih država**
- proces **ujedinjenja svijeta u jednu cjelinu** ili **jedan sustav** (*međuovisnost*)
- dolazi od riječi *global* – ukupnost, sve postaje jedno
- pojam globalizacija osmislio je 80-ih godina **Ronald Robertson**
- „*Svijet postaje globalno selo*“

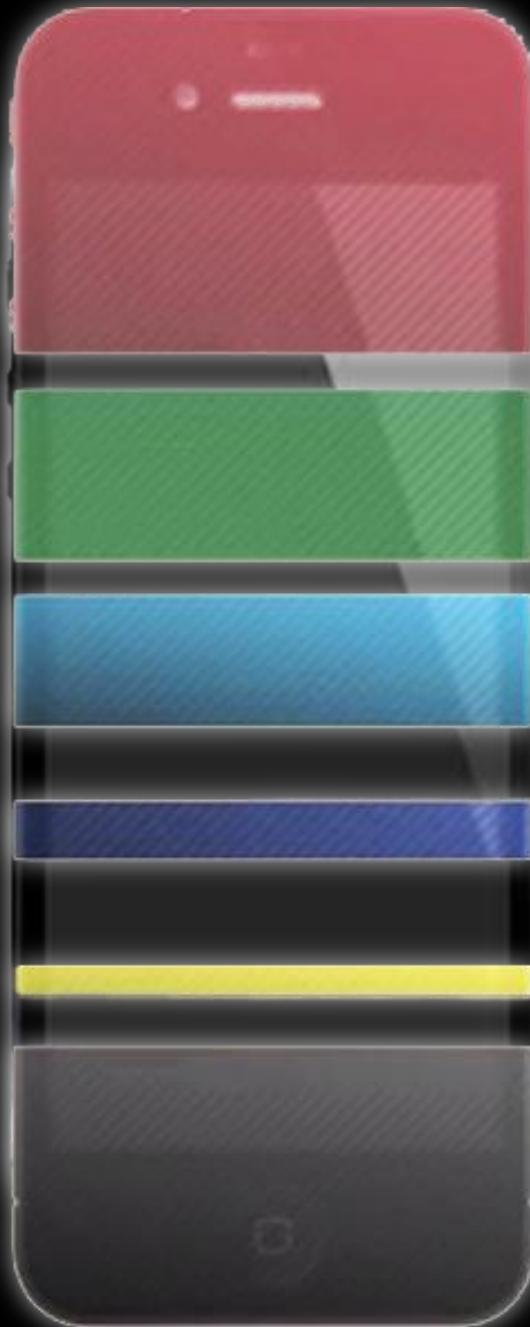
MULTINACIONALNE KOMPANIJE

- one kompanije koje poslju u više od 2 države
- tri oblika MNK:
 - **ETNOCENTRIČNE** – sjedište u jednoj zemlji, a podružnice nemaju nikakvu samostalnost
 - **POLICENTRIČNE** – sjedište u jednoj zemlji, a podružnice imaju određenu samostalnost
 - **GEOCENTRIČNE** – imaju diljem svijeta više međusobno povezanih samostalnih kompanija
- **ANTIGLOBALIZAM** – pokret koji se suprotstavlja globalizaciji, a posebno utjecaju MNK u svijetu
- **ALTERGLOBALISTI** – sami sebe tako nazivaju – zastupnici alternativne globalizacije

ALTERGLOBALISTI

Designed by Apple in California
Assembled in China

34%

koliko pojedina
država zaradi od
prodaje iPhonea

17%

13%

6%

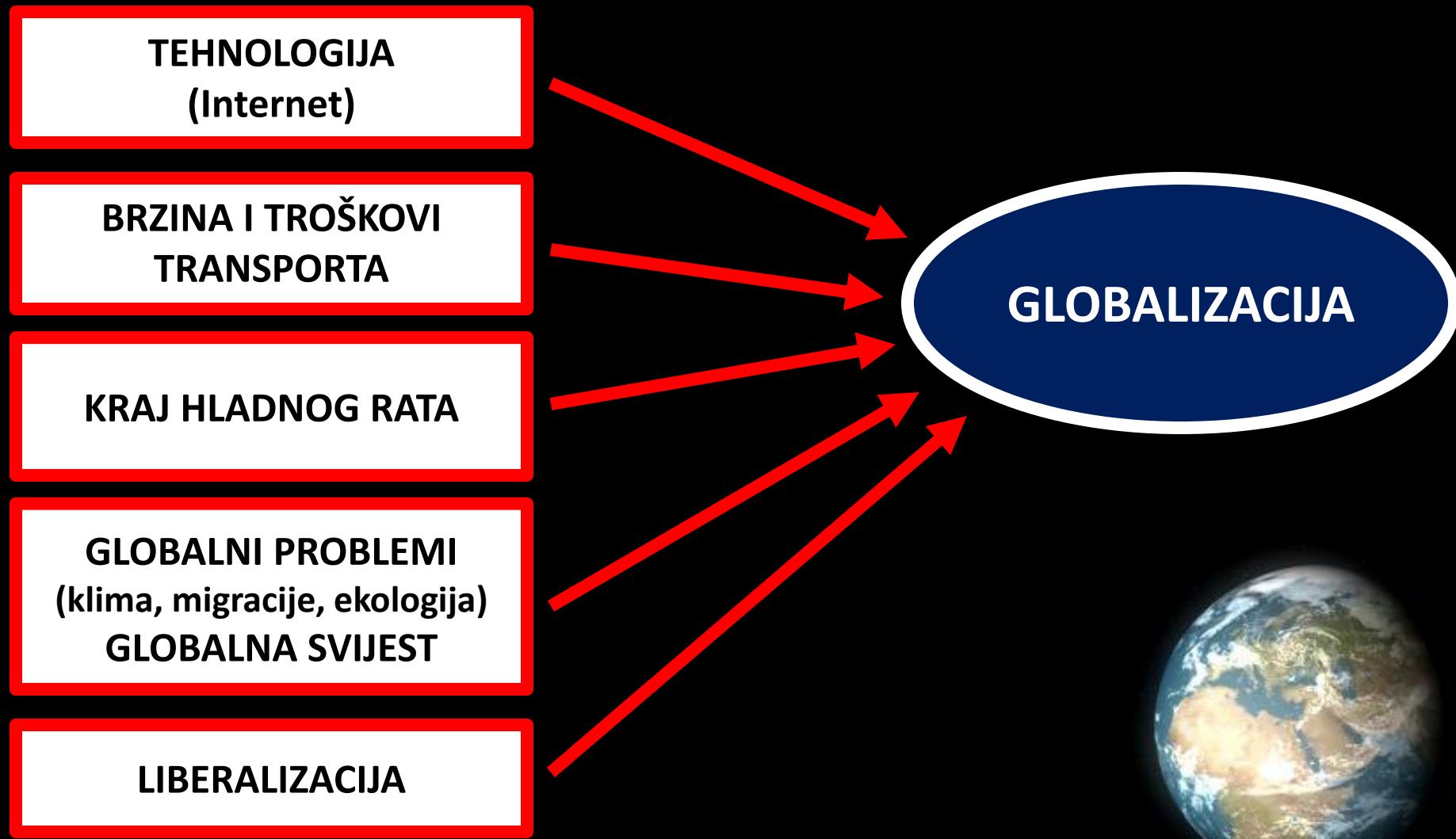
3,6%

27% ostali

UZROCI GLOBALIZACIJE

POSLJEDICE GLOBALIZACIJE

